

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

Niko Ranta

Tilan esittely

- Rannan tila, Kauhajoella, Ikkeläjärven kylässä
- Viljatila 175 ha
- Tärkeimmät viljelykasvit
  - Ohra
  - Mallasohra
  - Ruis
- Niko Ranta, Johanna Nurmela-Ranta
  - Molemmat töissä myös tilan ulkopuolella

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- Mitä viljelijä voi tehdä?
- Mikä on Paras Viljelysopimus TÄSSÄ HINTATASOSSA (VYR 28.10.)
  - Ohra 110-138 €/tn +Alv 14% - rahti
  - Kaura 114-141€/tn
  - Vehnä 120-147€/tn
  - RUIS 105-135€/tn!!!
- Kustannukset eivät ole olennaisesti ainakaan alentuneet
  - Apulanta
  - KS-aineet
  - Polttoaine

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

VUOKRASOPIMUS

1. Vuokranantaja _____ Tilatunnus _____
Osoite _____

2. Vuokralainen _____ Tilatunnus _____
Osoite _____

3. Vuokrauksen kohde: yhteensä _____ ha

Tunnus	Pinta-ala	Tunnus	Pinta-ala	Tunnus	Pinta-ala
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____

4. Vuokra-aika _____ Maksuaika _____

5. Vuokran suuruus _____ euroa, josta pellon osuus _____ euroa ja
tukioikeuden osuus _____ euroa.

Arvonlisäverovelvolliselle vuokraajalle tukioikeus on arvonlisäverollinen, mahdollinen tukioikeuden arvonlisäveron
osuus _____ euroa (alv. 24 %)

Maksetaan seuraavalle tilille _____

6. **Muita ehtoja:** vuokralainen sitoutuu siirtämään vuokrasopimuksen päätyttyä vuokrattuja pelloja vastaavan
määrän tukioikeuksia maanomistajalle (edellyttää, että maanomistaja on aktiiviviljelijä) tai maanomistajan
osoittamalle aktiiviviljelijälle.

_____
_____
_____

Tätä vuokrasopimusta on tehty kaksi samanlaista kappaletta, ensimmäinen vuokranantajalle ja toinen
vuokralaiselle. Yliä olevan hyväksymme ja sitoudumme sen ehdot täyttämään.

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- Nykyinen hintataso ei kata tuottamisen kustannuksia normaaleilla satotasolla
  - Ohran Satokisa 2018 talouskisan parhaan tuotantokustannukset 84€/tn satotasolla +8,5 tn/ha
  - Normikeskisadolla n.4tn/ha on todella hankala päästä alle 130€/tn kustannustasoon
  - Rukiissa ja syysvehnässä lisänä vielä talvituhoriski

			Kate I	Kate II
n	Tuotanto-kustannus, €/tn	Yht. ¹²⁾	Kate I, €/ha	Kate II ¹³⁾ €/ha
	84	721	1 480	1 411
	80	613	1 423	1 343
	75	448	1 402	1 341
	157	485	1 335	1 263
	73	333	1 318	1 253
	164	592	1 313	1 253
	86	610	1 311	1 243
	84	388	1 288	1 224
	82	553	1 246	1 185
	91	502	1 206	1 166
	113	730	1 176	1 102
	106	435	1 114	1 045
	101	561	1 052	970
	105	692	1 049	984
	293	298	491	434
	113	531	1 214	1 148

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Mitä voi tehdä
  - ▶ Vuokrasopimuksen?!?
  - ▶ Ottaa asiakseen vähentää kustannuksia / tn
  - ▶ Nostaa satotaso
  - ▶ Seurata markkinoita,
  - ▶ valita kasvit, LAJIKKEET ja SOPIMUKSET oikein
  - ▶ Jatkaa nykyisellään ja toivoa parasta

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Tuotantokustannukset / tn
  - ▶ Tarjouskyselyt, kimppaostot...
    - ▶ Apulannat
    - ▶ KS-aineet
    - ▶ Siemenet
  - ▶ Vaihtoehtoiset lannoitteet
    - ▶ Lietelanta
    - ▶ Kierrätyslannoitteet
- ▶ Kustannusten aleneminen ei saa silti vaikuttaa satotasoon
- ▶ "Pienistä puroista syntyy joki"

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

▶ SATOTASON NOSTO

- ▶ Kustannukset jaetaan tn (ei ha)
- ▶ Esimerkkinä Satokisa 84€ vs 106€ (8,5 tn/ha vs 5,5 tn/ha)
- ▶ Lajikevalinta
  - ▶ Uudet lajikkeet keskimäärin satoisampia
  - ▶ Kestävämpiä lajikkeita
  - ▶ Seurata seimenkauppaa ja kokeilla uusia lajikkeita

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- Markkinoiden seuranta
  - Osana jokapäiväistä toimintaa tilalla
    - Kuin uutisia lukisi
  - Viljataseen seuranta
    - Mitä kannattaa tuottaa, mistä on pulaa
  - Kotimaan markkinat
    - VYR
    - Kauppojen ja teollisuuden omat markkina-analyysit
  - Ulkomaan markkinat
    - Viron hinnat
    - Keski-euroopan hintataso
      - Esim Agritel

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Valita kasvit oikein
  - ▶ Onko viljakasvit ainut vaihtoehto tuotantoon
    - ▶ Nurmi/yhteistyö karjatilan kanssa
    - ▶ Herne
    - ▶ Rypsi, Rapsi
    - ▶ Kumina
  - ▶ Tuotantokustannusten laskenta
    - ▶ Vertailu viljaan? Tuotantokustannus €/TN ei toimi
    - ▶ kulutettu euro/ tuotettu euro
    - ▶ NEUVO 2020 apuna

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Lajikevalinta sopimusviljelyn näkökulmasta
  - ▶ Valitaan lajike siten, että se ei sido tuotantoa tiettyyn markkinaan
    - ▶ Esim mallasohra vs. rehu/tärkkelys
    - ▶ Leipäviljan mahdollisuus vehnällä
  - ▶ Lajike kannattaa valita siten, että satotaso on riittävä, mutta kasvuaika sopiva alueelle
  - ▶ Puintien jaksotus

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Itse asiaan, Viljelysopimukset
  - ▶ Viljelysopimuksen vaihtoehto-osapuolet
    - ▶ Kotieläintila
      - ▶ Ei juurikaan rahtikuluja, kuivauskuluja, hinta sovittavissa
      - ▶ Paljon viljanostajia, kuinka monta maksajaa?
      - ▶ Hyvän yhteistyökumppanin löytyessä ehkä paras sopimus
    - ▶ Teollisuus
      - ▶ Varma maksaja, hyvät maksuehdot
      - ▶ Kippiajat sovittavissa nopeastikin
      - ▶ Vilja sidottu tiettyyn käyttötarkoitukseen
    - ▶ Kauppa
      - ▶ Varma maksaja
      - ▶ Maksuaika?
      - ▶ Vilja voidaan myydä eri teollisuuden osapuolille riippuen hinnasta ja viljan laadusta (enemmän pelivaraa)
      - ▶ Kippiajat joskus kortilla

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- Hinnan kiinnittämisen järkevyys
  - Tuotantokustannusten laskenta
    - Missä kohdassa hinta kattaa kustannukset
    - Missä kohdassa hinta tuottaa järkevän tuloksen
  - Suojaaminen vastaavassa markkinassa
    - Korkean hinnan jälkeen hintojen romahdus tapahtuu lähes aina
  - Koko sadon kiinteä hinta ei ole pakosti järkevää
  - Osalle satoa hyvinkin järkevää oikeassa hintatasossa
  - Tappiota ei ole koskaan järkevää varmistaa!!

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Mitä terveisiä toiselle osapuolelle
- ▶ Viljelysopimus kiinnostaa vain silloin kun se tuo varmuutta viljelijän talouteen
  - ▶ Nykyiset sopimukset ei varsinaisesti turvaa viljelijää markkinariskiltä
    - ▶ Toimitushinta
    - ▶ Toimitusajankohta
  - ▶ Hintakiinnitystä harva viljelijä uskaltaa tehdä
    - ▶ Jos hinta sittenkin nousee
    - ▶ Hinta sitoo myös toimitusmäärän (mitä jos tuleekin katovuosi?)

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- ▶ Mitä terveisiä toiselle osapuolelle
- ▶ Laatuvaatimukset annetaan hyvin, mutta miten niihin päästään?
  - ▶ Koulutus ja tieto viljelijälle, esim pienryhmätoiminta, viljelyillat tms.
    - ▶ Tietoa kasvinsuojelusta, lannoitteista, viljelytekniikoista
    - ▶ Teollisuuden/kaupan tarpeisiin sopivat lajikkeet
      - ▶ Lajikelista saisi olla huomattavasti rajatumpi
        - ▶ Suomen lajikelista muistuttaa Vavilovin geenipankkia
      - ▶ Viennin tarpeet?

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

- Yhteenvetona lopuksi
- Viljelijälle
  - TUNNE TUOTANTOKUSTANNUKSET (tärkein kaikista)
  - Seuraa markkinoita ja taseita, valitse omiin tarpeisiin sopivin sopimus
  - Jos hinta on kohdallaan, uskalla kiinnittää osa sadosta
- Teollisuudelle ja kaupalle
  - Hinta kohdilleen, alle tuotantokustannusten ei tuotanto ole järkevää
  - Tietoa viljelijälle, jos halutaan tietynlaista raaka-ainetta, kertokaa mitä se on ja MITEN sitä tuotetaan
  - Varmistakaa sopimuksilla viljelijälle kannattava tuotanto
    - Viljelijät ovat vähenevä joukko ja niistä kannattaa pitää huolto

Sopimukset ja riskienhallinta viljakaupassa

➤ Kiitos!!